

eller mindre religiøse Epidemier, som man har Eksempler paa i tidligere Tiders „Prædikesyge“, Hekse- og Mirakeltro.

25. Sept.

Ragna Schou.

Nye Bøger og Juleliteratur.

Thit Jensen: Martyrium. Samfundsroman. G. B. N. F. 1905.

Det første, der slaar en ved Thit Jensens Bog, er det brede, store i Anlægget. Ikke ofte er vi vant til herhjemme, at en Forfatter — særlig en Kvinde — former sin Bog paa denne Maade. Sædvanlig skildres et enkelt Menneske, fremstilles et enkelt Livssyn.

Ikke saaledes med *Martyrium*; den rummer mange Menneskeskæbner, forskellige Anskuelser, Dommen over flere Samfundsforhold. Dog træder der frem af Bogens Mangfoldighed en enkelt Skikkelse — en Kvinde, hvis Væsen er Kraft, Vilje og sund Levedygtighed, men som kommer ud af sin Bane, fordi hendes erotiske Instinkt er usikkert og vildleder hende, og som langsomt slides op i Samlivet med en Mand, der efterhaanden ødelægges og forraaes i Drukkenskab, men overfor hvem hun staar retsløs, fordi Ægteskabslovenes Uretfærdighed slaar hende alle Vaaben af Hænder og spærrer hende alle Udveje til Fremgang for sig, sine Børn og sit Hjem.

„*Martyrium*“ virker stærkt agitatorisk ved den Kraft og Lidenskab, hvormed den er skrevet. Paa sine Steder er det, som om Indholdets Mangfoldighed sprænger Formen; derved bliver Fremstillingen noget brudstykkeagtig, hvad der særlig paa ét Punkt skader dens psykologiske Sandhed, idet Hovedpersonens bratte Nedgang i Slutningen af Bogen mere synes at foregaa i Kraft af Forf.s Vilje end i Kraft af Livets Nødvendighed.

Carl Hansen: Spild. (Silhouetter fra Forbryderverdenen). G. B. N. F. 1905,

Denne Bog bør ikke maales med almindelig literaturkritisk Maalestok; dens Værdi og Betydning ligger paa et helt andet Omraade end paa det literære. Den giver nemlig et gribende og paa sine Steder hjerteskræende Indblik i Menneskelivet, som det leves paa Skyggesiden. Man lærer at kende saadanne Eksistenser, som *indefra* synes at blive tvunget ud i Lediggang, Forbrydelse og Ødelæggelse, men ogsaa saadanne, som *udefra*, af ulykkelige Omstændigheders Magt, tvinges ud paa den samme Vej.

„*Spild*“ giver imidlertid ikke blot et for „skik-

kelige“ Folk overordentlig lærerigt Bidrag til Bøllers og Forbryderes Psykologi; men den er et — formentlig villet og maalbevidst — Angreb paa visse Samfundsforhold, som „skikkelige“ Folk ikke er helt uskyldige i.

Gid da denne Bog maatte ramme — og ramme paa de rette Steder — og ramme grundigt og virkningsfuldt.

Vito.

Karin Michaëlis: Munken gaar i Enge. G. B. N. F. 1905.

Man tager Karin Michaëlis nye Bog i Haanden, aabner den og begynder at læse — vel væbnet med Kritik, forberedt paa noget sygeligt, noget fantastisk. Man har ikke læst sig mange Sider ind i den, før Kritiken ganske umærkeligt fjærner sig; Grænserne mellem sandsynligt og usandsynligt viskes ud; man ser og hører, hvad Forf. vil; man tror alt, hvad hun fortæller; man er med i Toget, som kører op igennem Jylland; sidder i Kupé sammen med „den lille eksotiske Alma Selchau“ og hører alt det sære, hun fortæller Søster Elise.

Først da Hother Hygum, Præsten, Alma Selchous Brudgom, dukker op i Slutningen af Bogen, vækkes man til Virkeligheden igen, og noget uskønt, brutalt trænger sig ind paa en fra Bogens Blade. Kritiken bliver atter stærkt nærværende; men hvad den end har at sige, ét kan den ikke nægte: at Forfatterinden *Karin Michaëlis* i en sjælden Grad formaar at fængsle og betage sine Læsere.

Mathilda Malling: Lady Elizabeth Percy. G. B. N. F. 1905.

Mathilda Malling er en meget rutineret og maaske lidt manieret historisk Romanforfatter.

I ovennævnte historiske Roman er Heltinden den sidste direkte Ætling af den berømte engelske Slægt Percy, Lady Elizabeth, og Bogens egentlige Indhold er en Kærlighedshistorie mellem denne unge lunefulde, men dybt og stærkt følelsesfulde Kvinde og hendes Slægtning „Bastarden“ Kaptajn Henry Percy.

Fanny Tuxen: Den anden Hustru. Hagerup. 1905.

Denne Bog handler om to Søstre, der begge bliver gift med Enkemænd, og som højst forskelligt løser den Opgave: at være „den anden Hustru“ og Moder for en anden Kvindes Børn. Den ene gør det nærmest engleligt, den anden højst menneskelig-skrobeligt, og da hun til sidst er ved at løbe fra den vanskelige Opgave for at prøve at finde Lykken ved at blive en anden Mands „anden Kærlighed“, lader Forf. hendes Mand styrte ned og blive livsfarligt forslaaet; denne stærke